

การตรวจสอบฤทธิ์การต้านอนุมูลอิสระของเปลือกและเนื้อผลไม้

Evaluation of antioxidant activity with peel and pulp of fruits

วรัญญา ชูชาว¹

นภาพร รัตนาก²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบฤทธิ์การต้านอนุมูลอิสระและศึกษาความสัมพันธ์ของกลุ่มสารต้านอนุมูลอิสระซึ่งได้แก่ เบต้าแคโรทีน วิตามินเอ วิตามินซี ในเปลือกและเนื้อของผลไม้ 4 ชนิด คือ กัวยี่หิยยะลา ละมุดชวานิลลอสลอะหิตยั และสัปปะรดสวี พบว่า อะซิโตนที่ใช้เป็นตัวทำละลายในการสกัดตัวอย่างให้ปริมาณเบต้าแคโรทีนในเปลือกกัวยี่หิยยะลา ละมุดชวานิลลอสลอะหิตยั และสัปปะรดสวี เท่ากับ 293.40 ± 60.77 , 122.92 ± 16.35 , 1272.37 ± 16.38 , 84.08 ± 4.07 mg/100 g น้ำหนักแห้ง ตามลำดับ ส่วนในเนื้อผลไม้เท่ากับ 209.98 ± 21.68 , 86.34 ± 10.70 , 859.64 ± 11.95 , 54.06 ± 17.19 mg/100 g น้ำหนักแห้ง ตามลำดับ ส่วนปริมาณวิตามินเอในเปลือกของผลไม้อยู่ในช่วง เท่ากับ $140,131.74-2,120,609.54$ IUc ส่วนในเนื้อผลไม้อยู่ในช่วง $90,091.70-1,432,738.33$ IUc จากผลการศึกษาพบว่า ปริมาณวิตามินซีที่พบในเปลือกกัวยี่หิยยะลา ละมุดชวานิลลอสลอะหิตยั และสัปปะรดสวี เท่ากับ 91.52 ± 6.89 , 91.54 ± 25.37 , 115.77 ± 9.65 , 190.08 ± 25.33 mg/100g น้ำหนักแห้ง ตามลำดับ ส่วนในเนื้อผลไม้เท่ากับ 224.62 ± 6.38 , 140.59 ± 10.042 , 255.66 ± 27.39 , 266.20 ± 54.04 mg/100g น้ำหนักแห้งตามลำดับ ส่วนการตรวจสอบฤทธิ์การต้านอนุมูลอิสระโดยรายงานเป็นค่าความเข้มของสารตัวอย่างที่สามารถยับยั้งการเกิดออกซิเดชันลดลงได้ 50% (EC_{50}) เมื่อเทียบกับสารละลายมาตรฐานกรดแอสคอร์บิก พบว่า เปลือกสลอะหิตยั เนื้อสลอะหิตยัและเนื้อละมุดชวานิลลอส เท่ากับ 15.26, 14.21, 13.42 $\mu\text{g/mL}$ ตามลำดับ สามารถยับยั้งค่าการเกิดออกซิเดชันได้ดีกว่าสารละลายมาตรฐาน ซึ่ง EC_{50} เท่ากับ 35.96 $\mu\text{g/mL}$

คำสำคัญ : สารต้านอนุมูลอิสระ เบต้าแคโรทีน วิตามินเอ วิตามินซี ค่า EC_{50}

Abstract

This research aimed to determine the activity of antioxidant and studied the correlation of antioxidant including beta-carotene, vitamin A, vitamin C in the peel and pulp of four fruits : Saba, Sapodilla, Zalacca, pineapple. Acetone is used as a solvent in the extraction for beta-carotene and it was found that amount of beta-carotene in the peels of Saba, Sapodilla, Zalacca, pineapple were 293.40 ± 60.77 , 122.92 ± 16.35 , 1272.37 ± 16.38 , 84.08 ± 4.07 mg/100 g dry weight, respectively. Moreover, amount of beta-carotene in the pulps were 209.98 ± 21.68 , 86.34 ± 10.70 , 859.64 ± 11.95 , 54.06 ± 17.19 mg/100 g dry weight, respectively. Determination of vitamin A in peel of fruits were range of $140,131.74-2,120,609.54$ luc and in the pulp of fruits were range of $90,091.70-1,432,738.33$ luc. The result were found vitamin C in peels of Saba, Sapodilla, Zalacca, pineapple were 91.52 ± 6.89 , 91.54 ± 25.37 , 115.77 ± 9.65 , 190.08 ± 25.33 mg/100 g dry weight , respectively and vitamin C in the pulps were 224.62 ± 6.38 , 140.59 ± 10.04 , 255.66 ± 27.39 , 266.20 ± 54.04 mg/100 g dry weight,

¹ นักศึกษา สาขาวิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, E-mail : warunya.chu@gmail.com

² อาจารย์ สาขาวิชาเคมี วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, E-mail : nahnar@gmail.com

respectively. The antioxidative activity test was reported as an term half maximal effective concentration at 50% (EC₅₀) when compare with the standard solution of ascorbic acid was found that peel of Zalacca, pulp of Zalacca and Sapodilla were 15.26, 14.21, 13.42 µg/mL, respectively. The result showed that peel of Zalacca, pulp of Zalacca and Sapodilla showed activity higher than ascorbic acid standard solution (35.96 µg/mL).

Keyword : Antioxidant, Beta-Carotene, Vitamin A, Vitamin C, EC₅₀ values

บทนำ

ในปัจจุบันผู้บริโภคได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับสุขภาพมากขึ้น เนื่องมาจากปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นมลพิษทางอากาศ อาหารที่บริโภค ความเครียด การหายใจ ควันบุหรื รังสียูวีสิ่งต่างๆ เหล่านี้เมื่อเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกร่างกายแล้ว จะก่อให้เกิดอนุมูลอิสระ ซึ่งส่งผลกระทบต่อร่างกายได้ โดยสารอนุมูลอิสระดังกล่าวนี้ จะทำให้เพิ่มอัตราการเสี่ยงต่อการเป็นโรคหลายชนิด โดยมีงานวิจัยมากมายที่บ่งชี้ว่าสารอนุมูลอิสระจะก่อให้เกิดโรคได้แก่ โรคหลอดเลือดตีบและแข็งตัว โรคอัลไซเมอร์ โรคไขข้ออักเสบ โรคมะเร็ง และโรคหัวใจ เป็นต้น เพราะฉะนั้นผู้บริโภคจึงหันมารับประทานอาหารที่มีประโยชน์แก่ร่างกาย โดยแหล่งอาหารของสารต้านอนุมูลอิสระสามารถพบได้ใน ผัก ผลไม้ และสมุนไพร ซึ่งมีสารต้านอนุมูลอิสระหลายชนิด เช่น เบต้าแคโรทีน วิตามินซี วิตามินเอ วิตามินอี เป็นต้น

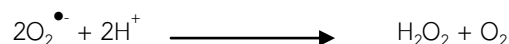
ดังนั้นผู้ทำการวิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสารต้านอนุมูลอิสระ โดยการตรวจสอบฤทธิ์การต้านอนุมูลอิสระในเปลือกและเนื้อของผลไม้ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานทางด้านโภชนาการสำหรับผู้บริโภคในการเลือกรับประทานผลไม้ชนิดต่างๆ ให้ได้รับคุณค่าทางด้านโภชนาการสูงสุด นอกจากนี้ยังสามารถนำข้อมูลดังกล่าวจากงานวิจัยไปพัฒนาเป็นอาหารเสริมหรือผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาฤทธิ์การต้านอนุมูลอิสระของเปลือกและเนื้อของผลไม้ โดยวิธี DPPH
2. เพื่อศึกษาปริมาณสารต้านอนุมูลอิสระ เบต้าแคโรทีน, วิตามินซี และวิตามินเอ ในเปลือก และเนื้อของผลไม้

เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง

สารต้านอนุมูลอิสระ (antioxidants) เป็นสารที่ทำปฏิกิริยากับอนุมูลอิสระโดยตรงเพื่อกำจัดอนุมูลอิสระให้หมดไปหรือยับยั้งปฏิกิริยาถูกโจมตีของอนุมูลอิสระ ซึ่งในร่างกายมีเอนไซม์บางชนิด ที่เป็นสารต้านอนุมูลอิสระ เช่น เอนไซม์ซูเปอร์ออกไซด์ดิสมิวเทส (Superoxide dismutase, SOD) สามารถกำจัดอนุมูลซูเปอร์ออกไซด์แอนไอออน โดยเปลี่ยนเป็นไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ (Bagchi, & Puri, 1998)

SOD

ปัจจุบันพบว่า ผัก ผลไม้และพืชสมุนไพร มีสมบัติต้านอนุมูลอิสระ เนื่องจากมีสารเคมีหลายชนิดที่มีสมบัติต้านอนุมูลอิสระเป็นองค์ประกอบ เช่น

เบต้าแคโรทีน (Beta-carotene) เป็นลิพิด (lipid) กลุ่มรงควัตถุ (pigment) ที่มีสีส้ม สีเหลือง อยู่ในกลุ่มแคโรทีนอยด์ (carotenoid) จัดเป็นแคโรทีนอยด์พวกที่เป็นสารตั้งต้นของวิตามินเอ (Pro vitamin A) เพราะสามารถเปลี่ยนรูปเป็นเรตินอล (Retinol) ได้ที่เยื่อบุผนังลำไส้เล็กและตับ นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นสารต่อต้านปฏิกิริยาออกซิ

เดชั่น (Antioxidant) ช่วยในการเสริมสร้างให้ร่างกายเจริญเติบโตและช่วยให้มีความกระฉับกระเฉง สร้างภูมิคุ้มกันโรคที่เกิดจากเชื้อราและไวรัส

วิตามินเอ (Vitamin A) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า เรตินอล ซึ่งตั้งสร้างขึ้นโดยใช้สารเบต้าแคโรทีน (Beta Carotene) วิตามินเอในรูปของแคโรทีนจะดีมาก คือจะป้องกันการสะสมของวิตามินเอ และจะไม่ทำให้เกิดการเป็นพิษแก่ร่างกาย วิตามินเอและโปรวิตามินเอ ไม่ละลายในน้ำแต่ละลายได้ในตัวทำละลายไขมัน ถูกทำลายได้ง่ายโดยการออกซิไดส์ หรือเมื่อได้รับความร้อนสูงมากๆ ในอากาศ แสงแดด แสงอัลตราไวโอเล็ต และในไขมันที่เหม็นหืน แต่ทนความร้อนกรดและด่าง หน้าที่สำคัญของวิตามินเอ ช่วยบำรุงรักษาเซลล์ชนิดบุผิว (Epithelial cells) ของอวัยวะต่างๆ วิตามินเอมีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับการสร้างกระดูกและฟัน วิตามินเอจำเป็นต่อการทำงานเป็นปกติของระบบสืบพันธุ์ เป็นต้น

วิตามินซี (Vitamin C) เป็นสารต้านอนุมูลอิสระและป้องกันการ ถูกทำลายจากอนุมูลอิสระ โดยวิตามินซีทำหน้าที่ในการยับยั้งการเปลี่ยนแปลงของ LDL (Low density lipoprotein) จากขบวนการเปอร์ออกซิเดชันของกรดไขมันไม่อิ่มตัว โดยยับยั้งอนุมูลอิสระที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นน้ำ นอกจากนี้วิตามินซียังช่วยในการเปลี่ยนวิตามินอีที่ถูกใช้ในขบวนการต่อต้านอนุมูลอิสระ (Vitamin E radical) กลับเป็นวิตามินอีตามเดิม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พรรณี เตนรุ่งเรือง (2550) ได้ทำการศึกษาฤทธิ์การต้านอนุมูลอิสระของเปลือกต้นวงศ์อบเชย 8 ชนิด โดยให้ทำปฏิกิริยากับสารอนุมูลอิสระ DPPH โดยใช้ BHT เป็นสารมาตรฐานเปรียบเทียบ พบว่าเปลือกของพืชทุกชนิดที่ทดสอบมีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระสูงกว่า BHT ซึ่งมี $EC_{50} = 11.820 \mu\text{g/mL}$

วันแข็ง สิทธิกิจโยธิน และดวงฤดี เชิดวงศ์เจริญสุข (2554) ได้ทำการศึกษาฤทธิ์การต้านอนุมูลอิสระของสารสกัดจากเปลือกหุ้มเมล็ดมะขามหวานและมะขามเปรี้ยวด้วยวิธี DPPH โดยใช้ Ascorbic acid เป็นสารละลายมาตรฐาน พบว่า สารสกัดจากเปลือกหุ้มเมล็ดมะขามเปรี้ยวมีปริมาณฟีนอลและร้อยละการยับยั้งสาร DPPH อยู่ในช่วง 41.01 ± 4.92 ถึง 91.64 ± 1.38 มากกว่าสารสกัดจากเปลือกหุ้มเมล็ดมะขามหวานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ, ปริมาณสารประกอบฟีนอลสัมพันธ์กับร้อยละการยับยั้งสาร DPPH และสารฟีนอลและฤทธิ์การต้านอนุมูลอิสระของสารสกัดเปลือกหุ้มเมล็ดมะขามเป็นปฏิภาคโดยตรงกับความเข้มข้นของสารสกัด

A.K. Biswas *et al.* (2011) ได้วิเคราะห์หาปริมาณเบต้าแคโรทีนในแคโรทิดิบและมันเทศ โดยเทคนิค UV-Vis Spectrophotometry ใช้อะซิโตนเป็นตัวทำละลาย พบว่ามีปริมาณเบต้าแคโรทีนในแคโรทิดิบเท่ากับ $74.06 \pm 3.8 \mu\text{g/g}$,และมันเทศ เท่ากับ $68.48 \pm 4.1 \mu\text{g/g}$ การวิเคราะห์ห้พบว่า %Recovery อยู่ในช่วง 67.8-98.8%, %RSD อยู่ในช่วง 4.8-6.6% และเป็นวิธีวิเคราะห์ที่ง่ายและรวดเร็ว

วิธีดำเนินการวิจัย

อุปกรณ์และสารเคมี

1. Oxalic acid AR Grade บริษัท Merck ประเทศสหรัฐอเมริกา
2. 2,6-Dichloro-phenolindophenol solution AR Grade บริษัท Fluka ประเทศสหรัฐอเมริกา
3. Ascorbic acid AR Grade บริษัท Merck ประเทศสหรัฐอเมริกา
4. Acetone AR Grade บริษัท Merck ประเทศสหรัฐอเมริกา
5. β -carotene AR Grade บริษัท Fluka ประเทศสหรัฐอเมริกา
6. Methanol AR Grade บริษัท Labscan ประเทศไอร์แลนด์
7. DPPH (2, 2-diphenyl-1-picryl-hydrazyl) AR Grade บริษัท Aldrich ประเทศ Germany
8. UV-Visible spectrophotometer ยี่ห้อ Shimadzu, UV-1601

9. Microwave ขนาด 800 w ยี่ห้อ Mettler Toledo

10. ตู้อบลมร้อน

กลุ่มตัวอย่าง

กล้วยหินยะลา, สับปะรดสวี, สละอาทิตย์, ละมุดชวานิลล

วิธีการทดลอง

การทดสอบMoisture content (AOAC, 2000)

ซึ่งตัวอย่างก่อนอบ 1 g อบด้วยตู้อบลมร้อน ที่อุณหภูมิ 105 ± 2 °C เป็นเวลา 24 ชั่วโมง หลังจากนั้นซึ่งน้ำหนักตัวอย่างหลังอบ จากนั้นก็คำนวณหาความชื้นในตัวอย่างแต่ละชนิด

การเตรียมตัวอย่าง

นำตัวอย่างผลไม้ล้างให้สะอาด และปอกเปลือก แยกเนื้อกับเปลือกให้เรียบร้อย จากนั้นบดตัวอย่างให้ละเอียด และนำไปอบด้วยไมโครเวฟ กำลังไฟฟ้า 800 W โดยให้ความชื้นสุดท้าย 6% ซึ่งใช้ข้อมูลความชื้นเริ่มต้นจากการทดสอบ Moisture content

การวิเคราะห์หาปริมาณเบต้าแคโรทีน (Beta-carotene)

ซึ่งเปลือกและเนื้อของผลไม้แต่ละชนิดอย่างละ 1 กรัม สกัดด้วยอะซิโตน 5 ml แล้วเขย่าด้วย Shaker เป็นเวลา 15 นาที จากนั้นนำไป Vortex เป็นเวลา 10 นาที และ Centrifuge ที่ 1370 รอบ/นาที เป็นเวลา 10 นาที หลังจากนั้นดูดสารละลายส่วนใส(ส่วนบน) เก็บใส่หลอดทดลองไว้ และส่วนล่างสกัดซ้ำด้วยอะซิโตน 5 ml (2ซ้ำ) และนำสารละลายที่สกัดได้ไปกรองด้วยกระดาษกรองเบอร์ 2 วัดค่าการดูดกลืนแสงที่ 450 nm ด้วยเครื่อง UV-Visible spectrophotometer บันทึกผลการทดลอง และคำนวณหาปริมาณเบต้าแคโรทีนจากกราฟเส้นตรงของสารละลายมาตรฐานเบต้าแคโรทีน

การวิเคราะห์หาปริมาณวิตามินเอ (Vitamin A)

$1 \text{ luc (international unit } \nu \text{ provitamin A cerotenoi)} = 0.6 \text{ ไมโครกรัมของเบต้า-แคโรทีน}$

การวิเคราะห์หาปริมาณวิตามินซี (Vitamin C)

การเตรียมสารละลายมาตรฐาน

ซึ่ง Ascorbic acid 0.05 g ละลายใน 4% Oxalic acid ปรับปริมาตรเป็น 100 mL จากนั้นนำไปไทเทรตด้วย 0.01% 2,6-Dichloro-phenolindophenol solution

การทดสอบตัวอย่าง

ซึ่งเปลือกและเนื้อของตัวอย่างแต่ละชนิด 1 กรัม สกัดด้วย Oxalic acid (4%) 100 ml ผสมให้เข้ากันด้วยการ Vortex ที่ระดับความเร็ว 7 ประมาณ 5 นาที จากนั้นนำสารสกัดไปกรองด้วยเครื่องกรองสุญญากาศ และนำสารละลายที่กรองได้มา 5 ml แล้วปรับปริมาตรด้วย 4% Oxalic acid ให้มีปริมาตร 10 ml จากนั้นนำสารละลายไปไทเทรตด้วย 0.01% 2,6-Dichloro phenolindophenol solution ได้จุดยุติเป็นสีชมพู และรายงานผลปริมาณวิตามินซี(mg/100gตัวอย่าง)

การตรวจสอบฤทธิ์การต้านอนุมูลอิสระโดยวิธี DPPH

การเตรียมสารละลายมาตรฐาน

ใช้สารละลายกรดแอสคอร์บิกเป็นสารละลายมาตรฐาน โดยเตรียมความเข้มข้น 0-1000 $\mu\text{g/mL}$ ในเมทานอล จากนั้นเตรียมสารละลายมาตรฐานแต่ละความเข้มข้นกับสารละลาย DPPH

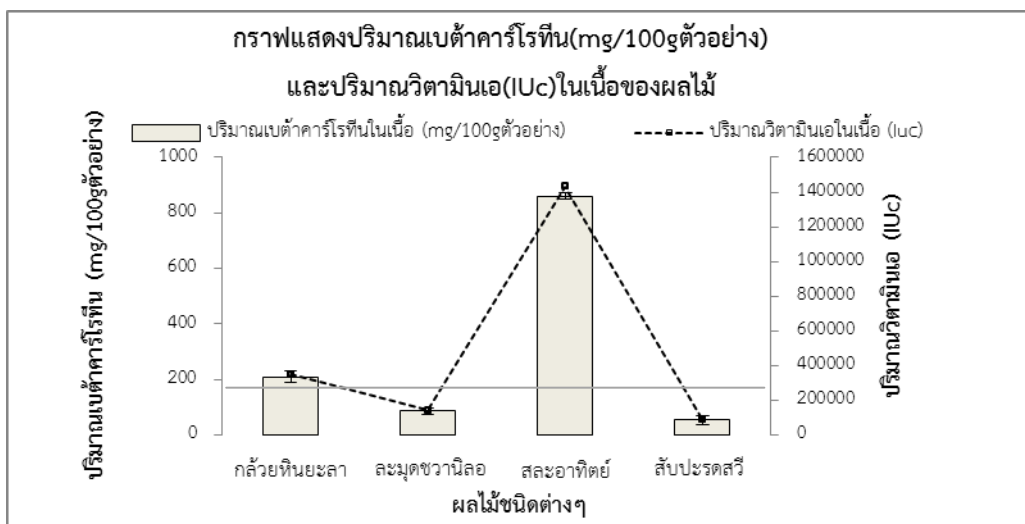
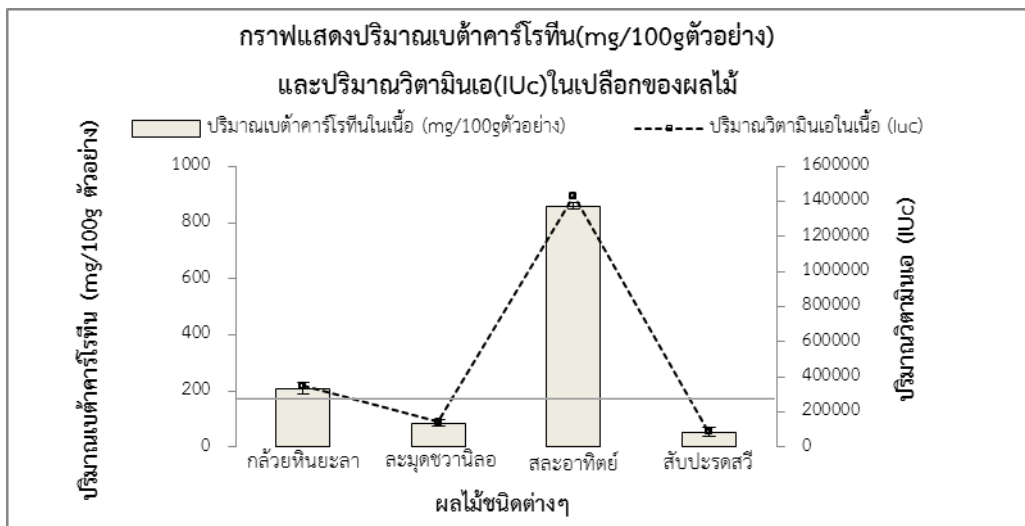
6×10^{-5} M ในเมทานอล ในอัตราส่วน 1:1 เขย่าให้เข้ากัน ตั้งทิ้งไว้ 30 นาที จากนั้นนำไปวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 515 nm ด้วยเครื่อง UV-Vis Spectrophotometer

การทดสอบตัวอย่าง

นำตัวอย่างเปลือกและเนื้ออย่างละ 1 กรัม มาสกัดด้วยเมทานอล 5 mL (สกัดซ้ำ 3 ครั้ง) กรอง แล้วระเหยเมทานอลภายใต้ความดันต่ำด้วยเครื่อง Rotary Evaporator ที่อุณหภูมิ 40 °C เป็นเวลา 30 นาที ละลายส่วนที่เป็นของแข็งที่ระเหยได้ ด้วยเมทานอล 50 mL จากนั้นเตรียมเป็นความเข้มข้นต่างๆ 5 ความเข้มข้น ซึ่งอยู่ในช่วง 200-1000 µg/mL โดยใช้ตัวทำละลายเป็นเมทานอล เตรียม สารละลาย DPPH 6×10^{-5} M ในเมทานอลกับสารละลายตัวอย่างแต่ละความเข้มข้น อัตราส่วน 1:1 เขย่าให้เข้ากันและตั้งทิ้งไว้ 30 นาที หลังจากนั้นนำไปวัดค่าการดูดกลืนแสงยูวีที่ความยาวคลื่น 513 nm ด้วยเครื่อง UV-Visible Spectrophotometer ในแต่ละความเข้มข้นจะวัดซ้ำ 3 ครั้ง แล้วหาค่าเฉลี่ยของค่าการดูดกลืนแสง (ใช้สารละลาย DPPH เป็น Control) คำนวณร้อยละของฤทธิ์ต่อต้านอนุมูลอิสระ (%DPPH inhibition) และหาความเข้มข้นของสารตัวอย่างที่สามารถยับยั้งการเกิด Oxidation ลดลงได้ 50% (EC₅₀) โดยใช้โปรแกรม SigmaPlot 10.0 แล้วเปรียบเทียบค่า EC₅₀ ของตัวอย่างกับ EC₅₀ ของสารละลายมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

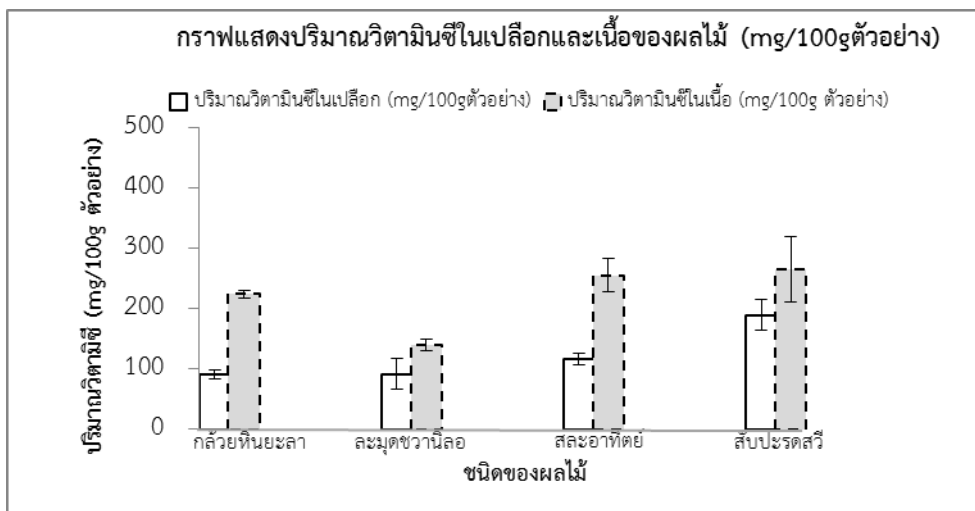
1. ผลการวิเคราะห์หาปริมาณเบต้าแคโรทีนและวิตามินเอในเปลือกและเนื้อของผลไม้

จากการวิเคราะห์หาปริมาณเบต้าแคโรทีนในเปลือกและเนื้อของผลไม้ทั้ง 4 ชนิด โดยใช้อะซิโตนเป็นตัวทำละลาย ด้วยเทคนิค UV-Visible spectrophotometry ที่ความยาวคลื่น 453 nm พบว่าได้สมการเส้นตรง $y = 0.0015x + 0.0059$, $r^2 = 0.9996$ มีปริมาณเบต้าแคโรทีนในเปลือกกล้วยหินยะลา ละมุดชวานิลลอสละอาทิตย และสับปะรดสวี เท่ากับ 293.40 ± 60.77 , 122.92 ± 16.35 , 1272.37 ± 16.38 , 84.08 ± 4.07 mg/100g น้ำหนักแห้ง ตามลำดับ ส่วนในเนื้อกล้วยหินยะลา ละมุดชวานิลลอสละอาทิตย และสับปะรดสวีเท่ากับ 209.98 ± 21.68 , 86.34 ± 10.70 , 859.64 ± 11.95 , 54.06 ± 17.19 mg/100g น้ำหนักแห้ง ตามลำดับ ดังภาพที่ 1 และ 2

การวิเคราะห์หาปริมาณวิตามินเอ โดยคำนวณจาก 1 IUC ของวิตามินเอ = 0.6 ไมโครกรัมของเบต้าแคโรทีน พบว่า ปริมาณวิตามินเอในเปลือกกล้วยหินยะลา ละมุดชวานิลลอสละอาทิตย และสับปะรดสวี ดังภาพที่ 1 เท่ากับ 489,007.27, 204,870.84, 2,120,609.54, 140,131.74 IUC ตามลำดับ และในเนื้อกล้วยหินยะลา ละมุดชวานิลลอสละอาทิตย และสับปะรดสวีดังภาพที่ 2 เท่ากับ 349,963.02, 143,903.83, 1,432,738.33, 90,091.70 IUC ตามลำดับ จึงสรุปได้ว่าจะพบปริมาณเบต้าแคโรทีนและปริมาณวิตามินเอในเปลือกมากกว่าในเนื้อของผลไม้

2. ผลการวิเคราะห์หาปริมาณวิตามินซีในเปลือกและเนื้อของผลไม้

จากการวิเคราะห์ปริมาณวิตามินซีในเปลือกและเนื้อของผลไม้ทั้ง 4 ชนิด โดยการไทเทรตด้วย 0.01% 2,6-Dichloro-phenolindophenol solution จนได้จุดยุติเป็นสีชมพู และมี Ascorbic acid 500 ppm เป็นสารละลายมาตรฐาน พบว่า ปริมาณวิตามินซีในเปลือกกล้วยหินยะลา ละมุดชวานิลลอสละอาทิตย สับปะรดสวี เท่ากับ 91.52 ± 6.89 , 91.54 ± 25.37 , 115.77 ± 9.64 , 190.08 ± 25.33 mg/100g น้ำหนักแห้ง ตามลำดับ ส่วนในเนื้อกล้วยหินยะลา ละมุดชวานิลลอสละอาทิตย สับปะรดสวี เท่ากับ 224.62 ± 6.38 , 140.59 ± 10.04 , 255.66 ± 27.39 , 266.20 ± 54.04 mg/100g น้ำหนักแห้ง ตามลำดับ ดังภาพที่ 3 จึงสรุปได้ว่า ปริมาณวิตามินซีจะพบในเนื้อมากกว่าในเปลือกของผลไม้

3. ผลการวิเคราะห์หาฤทธิ์การต้านอนุมูลอิสระโดยวิธี DPPH

จากการตรวจสอบฤทธิ์การต้านอนุมูลอิสระในเปลือกและเนื้อของผลไม้ทั้ง 4 ชนิด โดยวิธี DPPH พบว่าเมื่อสารสกัดที่มีฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระทำปฏิกิริยากับสารละลาย DPPH ซึ่งเป็นสารอนุมูลอิสระจากสีม่วงเปลี่ยนเป็นสีเหลือง จากตารางที่ 1 เมื่อคำนวณหาค่าความเข้มของสารตัวอย่างที่สามารถยับยั้งการเกิดออกซิเดชันลดลงได้ 50%

(EC₅₀) พบว่า เปลือกสละอาทิตย์ เนื้อสละอาทิตย์และเนื้อละมุดชวานิลอ เท่ากับ 15.26, 14.21, 13.42 µg/mL ตามลำดับ สามารถยับยั้งค่าการเกิดออกซิเดชันได้ดีกว่าสารละลายมาตรฐาน ซึ่ง EC₅₀ เท่ากับ 35.96 µg/mL

ตารางที่ 1 ค่าความเข้มข้นของสารตัวอย่างที่สามารถยับยั้งการเกิด Oxidation ได้ 50% (EC₅₀)

ชนิดของผลไม้	กล้วยหิน (µg/mL)	ละมุด (µg/mL)	สละ (µg/mL)	สับปะรด (µg/mL)
เปลือก	44.55	85.68	15.26	85.91
เนื้อ	40.08	13.42	14.21	36.80

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาทางานวิจัยครั้งนี้พบว่า การเตรียมตัวอย่างด้วยไมโครเวฟ ให้ตัวอย่างเปลือกและเนื้อของผลไม้ เหลือความชื้นสุดท้าย 6% พบว่าสามารถช่วยลดเวลาในการเตรียมตัวอย่าง และช่วยลดการสูญเสียสารอาหารและสารออกฤทธิ์สำคัญต่างๆได้ ในการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปองพล และฤทธิชัย, 2555 ซึ่งได้ทำการศึกษากการอบแห้งใบกระเพราด้วยไมโครเวฟ พบว่าการอบด้วยไมโครเวฟสามารถยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อจุลินทรีย์ในอาหาร ช่วยเร่งอัตราการอบแห้งได้เร็วกว่าการอบแห้งด้วยลมร้อน และช่วยลดการสูญเสียสารอาหารที่สำคัญ

จากการศึกษาปริมาณสารที่อยู่ในกลุ่มสารต้านอนุมูลอิสระ ซึ่งได้แก่ เบต้าแคโรทีน, วิตามินเอ และวิตามินซี ในเปลือกและเนื้อของผลไม้ทั้ง 4 ชนิด พบว่า ปริมาณเบต้าแคโรทีนจะพบในเปลือกของผลไม้มากกว่าในเนื้อ ทั้งนี้เนื่องจากปริมาณเบต้าแคโรทีนจะได้จากกระบวนการดูดกลืนแสงของสารสกัด ซึ่งสารสกัดที่มีสีเข้มกว่าจะมีค่าการดูดกลืนแสงที่มากกว่าและแปรผันตรงกับความเข้มข้นคือถ้าค่าการดูดกลืนแสงมาก ปริมาณเบต้าแคโรทีนก็จะมากขึ้นด้วย ฉะนั้นจึงพบในเปลือกมากกว่าในเนื้อของผลไม้ และปริมาณวิตามินเอก็จะเป็นไปในทางเดียวกันกับปริมาณเบต้าแคโรทีน เนื่องจากปริมาณวิตามินเอจะคำนวณจากปริมาณเบต้าแคโรทีน 0.6 µg จะเท่ากับปริมาณวิตามินเอ 1 µg ส่วนปริมาณวิตามินซี จากการศึกษพบว่าเมื่อวิตามินซีทำปฏิกิริยากับสารละลายที่เป็นต่างคือ 2,6-dichlorophenolindophenol ที่มีสีน้ำเงิน เมื่อวิตามินซีถูกออกซิไดซ์หมด จะอยู่ในสภาวะที่เป็นกรดทำให้ได้จุดยุติเป็นสีชมพู ฉะนั้นจากการทดสอบโดยใช้กรดแอสคอร์บิกเป็นสารละลายมาตรฐานพบว่า ปริมาณวิตามินซีจะพบในเนื้อมากกว่าในเปลือกของผลไม้ ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าปริมาณสารต้านอนุมูลอิสระในเนื้อจะพบมากกว่าในเปลือกของผลไม้ทั้ง 4 ชนิด

จากการตรวจสอบฤทธิ์การต้านอนุมูลอิสระในเปลือกและเนื้อของผลไม้ทั้ง 4 ชนิด โดยวิธี DPPH ได้รายงานค่าเป็นค่าความเข้มข้นของสารที่สามารถยับยั้งการเกิดออกซิเดชันลดลงได้ 50% (EC₅₀) ซึ่งเปรียบเทียบกับค่า EC₅₀ ของสารละลายมาตรฐานกรดแอสคอร์บิก พบว่า เปลือกสละ-อาทิตย์ เนื้อสละอาทิตย์และเนื้อละมุดชวานิลอ สามารถยับยั้งการเกิดอนุมูลอิสระได้ดีกว่าสารละลายมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณี เตนรุ่งเรือง, 2550 ที่ได้ทำการศึกษาฤทธิ์การต้านอนุมูลอิสระของเปลือกต้นอบเชย พบว่า ค่าEC₅₀ของสารสกัดเมทานอลในเปลือกต้นอบเชยทั้ง 8 ชนิด โดยวิธี DPPH มีค่าค่อนข้างต่ำ แสดงให้เห็นว่าสารสกัดดังกล่าวมีฤทธิ์การต้านอนุมูลอิสระสูง

จากการศึกษาทางานวิจัยในครั้งนี้พบว่า ค่าEC₅₀ ของเปลือกสละอาทิตย์ เนื้อสละอาทิตย์และเนื้อละมุดชวานิลอ ที่ได้มีค่าต่ำ สามารถยับยั้งการเกิดออกซิเดชันได้ดีกว่าเปลือกและเนื้อผลไม้ชนิดอื่นๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรใช้ตัวอย่างชนิดเดียวกันในการวิเคราะห์ แต่คนละสายพันธุ์ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง
2. ควรศึกษาการตรวจสอบฤทธิ์การต้านอนุมูลอิสระด้วยวิธีอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง

เอกสารอ้างอิง

- เจนจิรา ภีรัมย์ และคณะ. (2554). **อนุมูลอิสระและสารต้านอนุมูลอิสระ แหล่งที่มาและกลไกการเกิดปฏิกิริยา**. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์. 59-70
- เบต้าแคโรทีน**. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก : <http://th.wikipedia.org>. [25 เมษายน 2558]
- ปองพล สุริยะกันทร และคณะ. (2555). **แบบจำลองใบกระเพราะด้วยคลื่นไมโครเวฟ**. คณะวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้. 18, 59-68
- พรรณี เค้นรุ่งเรือง. (2550). **ฤทธิ์การต้านอนุมูลอิสระของเปลือกต้นวงศ์อบเชย**. มปม.: สำนักวิจัยการจัดการป่าไม้และผลิตผลป่าไม้ กรมป่าไม้. 19-26
- วิตามินเอ**. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก : <https://sites.google.com/site/vitaminforhealth>. [25 เมษายน 2558]
- วันแข็ง สิทธิกิจโยธิน และคณะ. (2011). **ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระของสารสกัดจากเปลือกหุ้มเมล็ดมะขามหวานและมะขามเปรี้ยว**. ภาควิชาวิศวกรรมเคมี คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. 47-55
- สุกัญญา เขียวสะอาด. (2555). **กะเพรากับการต้านอนุมูลอิสระ**. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ.
- A.K.Biswas, J. Sahoo, M.K. Chatli. (2011). A simple UV-Vis spectrophotometric method for determination of Beta-carotene content in raw carrot, sweet potato and supplemented chicken meat nuggets. **Food Science and Technology**. 44, 1809-1813
- Victor M. Moo-Huchin, et al. (2015). Antioxidant compounds, antioxidant activity and phenolic content in peel from three tropical fruits from Yucatan, Mexico. **Food Chemistry**. 166, 17-22